

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lei

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1.20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 71. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 1. — 1923. május 16. Szerda

A zsidóság adója

Irta Székely Béla

Zsidó kezek kopogtatnak zsidó szívek ajtaján: a sékelért, a zsidóság adójáért. Husz lej mindössze, s lesz, ki már csak azért is kifizeti, mert ezt a kis összeget még megtagadni is resteli. De lesz, ki ezt is visszautasítja, mondván: ez a pénz nem az én zsidó ideáljaimat szolgálja, ez a pénz a cionistáké, a világ-szervezeté. És lesznek olyanok ezek között, kik különben becsületes hittel vallják a Palesztina-munkát és még teljesebben: a zsidó egység gondolatát.

Nekik szól ez az írás, a sékelt megtagadóknak, nyílt, szerető felvilágosításul testvéri szóval.

A sékel a zsidóság adója azoknak a nagy, egész világot fentartó intézményeknek fentartására, melyek az egész zsidóságot reprezentálják. Ezek az intézmények évtizedes diplomáciai munkája tette a világpolitika kérdésévé a palesztinai zsidó otthon gondolatát, ez tette érette a Nyugat külpolitikáját Balfour deklarációja számára. Ennek a világ-intézménynek vezetői, Weizmann, Nachum Szokolov és a többiek mind, vettek részt a békeszerződések munkáiban, örködve mindenütt, hogy a zsidóság jogait, s az összes nemzeti kisebbségek jogait nemzetközi erő biztosítsa.

Tudjuk, hogy Bratianu miniszterelnök Wilson és Lloyd George erélyes fellépésére adta ki, Párisból küldött táviratával 1914. évi honosítási rendeletét. De tudjuk azt is, hogy Wilson és Lloyd George akaratában a zsidóság kitünő diplomáciai karának értékes munkája jutott sikerre, eredményre.

A Palesztina-probléma a világpolitika egyik állandó kérdése: maga a keleti kérdés. Ott kell legyenek képviselőink, diplomatáink a világ diplomáciájának asztalánál, résen és készen: megőrizni, biztosítani, lehetővé tenni Palesztinát a zsidóság számára.

A sékel nem csak a cionisták adója, mint ahogy Palesztinát nem a cionistáknak ítélték oda San-Remóban, de az egész zsidóságnak; — a sékel az egész zsidóság adója, mindenkié, ki hozzá akar járulni ahhoz, hogy Palesztina valóban a zsidóság otthona lehessen.

Am elválaszthatják mély ellentétek a zsidóság egyes frakcióit, a cionistákat és nem cionistákat. A Világszervezet azonban — Palesztináért van s a sékel ugyancsak — Palesztináért van. Hogy ezt a munkát s főképen e munka politikai irányítását ma a cionista világszervezet végzi, csak azt jelenti, hogy ez volt az első, mely vállalta és a cionisták voltak az első, kik ezt anyagi áldozataikkal lehetővé tették.

De amikor a Cionista Világszervezet kiadta a testvéri jelszót: minden zsidót be kell vonni a Palesztina-munkába, melyet magának kisajátítani nem akar — és nem is lehet, — az egységes, az egész világon egységes zsidóság számára tette kötelességgé a zsidóság Palesztináért való adóját. Mert ez az egységes zsidóság: a zsidó ügy szeretetében és az áldozatok vállalásában való egyöntetűség és egység. Nem politikai jelszó, hanem erkölcsi létalapja a zsidóságnak az egység gondolata és azt fejezi ki, hogy: nihil judaeum a me alienum esse puto, semmi sem lehet idegen a mi szívünk előtt, ami a zsidóság lényegéhez tartozik.

És ezért ne legyen idegen szó a nem-cionisták számára: a sékel. Mert eddig csak a cionisták adták a Palesztina munkáért, csak

arra jogcím, csak arra parancs, hogy adva adjanak: minden multak pótlásáért, kiegyenlítéséért, békességéért. Mert a fontos ez: dolgozni Palesztináért, mert a fontos ez: eredményeket elérni Palesztinában. És így becsületes zsidó szó, az egységes zsidóság szava kell legyen: fizessünk sékelt még akkor is, annak dacára is, ha a cionisták utján adjuk, — mert ezzel azért a célért harcolunk, melyet megtagadni valóban azt jelenti: zsidóságunkat tagadni meg, Palesztinát tagadni meg, a zsidó otthon kiharcolását tagadni meg!

Izmed pasát is meg akarták gyilkolni Lausanneban

Berlinben letartóztattak egy örményt, aki beutazási engedélyt kért Svájcba. Worowszky holttestét Németországba szállítják. Az orosz delegációt visszahívták Moszkvába

(Lausanne, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Worowszky holttestét kedden délelőtt a montoi kápolnából a pályaudvarra szállították. A koporsó mellett Ustinov orosz követségi tanácsos haladt, mögötte a svájci kommunista párt kiküldöttei és a nagy kíváncsi tömeg. Az állomásnál Ustinov és egy svájci kommunista képviselő beszélt. Ugyanazzal a vonattal, amely Worowszky holttestét szállította, utazott el a meggyilkolt delegátus özvegye és az időközben felépült Ahrens sajtófőnök. A konferencia delegátusai közül a pályaudvaron

csak a törökök jelentek meg, élükön Izmeddel.

Worowszkyt egyelőre Berlinbe szállítják, ahonnan valószínűleg Oroszországba viszik.

A gyilkosság kulisszáira élénk fényt vet a római orosz kereskedelmi delegáció közlése, amely szerint a delegációnak már régen tudomása volt egy nagyarányú összeesküvésről, amelyet emigráns cári tisztek terveztek Oroszország mai politikusi ellen. Erről a tervről állítólag az orosz kormány is tudott, de már nem volt ideje, hogy a kellő óvintézkedéseket tegyék.

Feleletül Worowszky meggyilkolására a moszkvai kormány hétfőn

utasította az orosz delegáció tagjait. utazzanak el Lausanneból.

A keleti konferencia, mint most kiderült, majdnem még egy gyilkosság színhelyévé vált.

Bezárták a kolozsvári diákokotthonokat

Szünőtőlben a diáksztrájk? Jasiban végleg bezárták az egyetemet. Az egyetem új szabályzata a rend szolgálatában

(Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári egyetem tanácsa a legnagyobb szigorúsággal hajtja végre a rend helyreállításának érdekében hozott határozatait. Ma délelőtt az egyetem tanácsa elrendelte a diákokotthonok kiürítését. A kiürítést huszonegy óra belül kell végrehajtani. Eddig is igen sok diák költözött ki a diákokotthonokból, amelyeknek konyhái ma már nem főztek.

Román diákok is látogatják az egyetemet

Az egyetem újbóli megnyitása óta a román diákság tudvalevőleg bojkottálta az egyetemi előadásokat. Az utóbbi napokban a román diákok körében egyre határozottabb formában merült fel a sztrájk befejezésének óhaja. Így a mai orvoskari előadásokon több román diák is megjelent. Az ötödik év körülből, azaz a negyedik év pedig kevés kivétellel az összes beiratkozott román hallgatók a zsidó hallgatókkal együtt hallgatták végig az előadásokat.

A bukaresti egyetemen ma ugyanez a helyzet. Az előadások a román és zsidó hallgatók együttes jelenlétében rendben folynak. A román diákság egyrésze azonban még mindig sztrájkol.

Bezárták a jasi egyetemet

A jasi egyetemi tanács korábbi rendelkezése szerint ma kellett volna megnyitnia a jasi egye-

temnek. Simionescu, az egyetem új rektora tegnap este váratlanul Bukarestbe utazott. Az előadásra jövő diákokat ma a rektori táblára kifüggesztett hirdetés várta, amely szerint az egyetem őszig zárva marad. A bezárás okáról nem érkezett bővebb jelentés.

A csernovitzi egyetem, ahol a rend még mindig nem állt helyre, egyelőre zárva marad. Botzanu rektor tegnap Bukarestbe utazott, hogy Anghelescu miniszterrel az egyetem megnyitásáról tanácskozzon. A diákság egyébként teljesen passzive viselkedik. Az utóbbi időben verekedések és utcai tüntetések nem voltak.

Megbüntetik a zavargó diákokat
Tegnap rövid távirati jelentés alapján beszámoltunk az új egyetemi szabályzatról, amelynek szövegét tegnap tette közzé a kormány a hivatalos lapban. A „Monitorul Oficial” ma ideérkezett száma teljes terjedelmében közli az új szabályrendeletet. A rendelet első része a beiratkozások és az exmatriculálások ügyét szabályozza. A második, harmadik, negyedik és ötödik szakasz az előadások látogatása, kollokviumok, szigorlatokra való jelentkezések, végbizonyítványok kiállítása rendjét állapítja meg.

A hatodik szakasz a hallgatók erkölcsi magaviseletének kérdésével foglalkozik. A szakasz kimondja, hogy a hallgatók az egyetem területén

azért akart Svájcba utazni, hogy Lausanneban meggyilkolja Izmed pasát, a török delegáció vezetőjét. A gyilkossági kísérletre az erzerumi örmény nemzeti tanács bujtatta fel a kereskedőt. A berlini rendőrség a kihallgatás eredményét közölte a svájci hatóságokkal, amelyek erre a beutazási engedélyt megtagadták.

A keleti konferencia, a Worowszky ellen elkövetett merénylettől megrázkódtatva, csak rendszertelenül tudja folytatni tanácskozásait. A súlyosabb horderejű kérdésekkel egyáltalán nem foglalkozik, kedden is csak a tengerszorosok környékének egészségügyi felügyeletét tárgyalta. Megállapodtak abban, hogy a felügyeletet egy török és három szövetséges orvosból álló bizottság fogja gyakorolni.

belül és azon kívül is egyetemi polgárokhoz illő magaviseletet kötelesek tanúsítani. Ha valamelyik egyetemi hallgató — kötelességéről megelégedve — rendezésben vesz részt, vagy tiszteletlen magaviseletet tanúsít tanáraival és az egyetemi hatóságokkal szemben, az egyetem tanácsa — vétséghez mérten — a következő büntetések egyikével sújtja: szóbeli megrovás, írásbeli megrovás; egy évre esetleg két évre vizsgajogának felfüggesztése; az egyetem kebeléből örök időre való kizárás, végül legsúlyosabb esetben örökre szóló kitiltás az összes romániai egyeteméről.

Intézkedések az egyetemek bezárásáról

A szabályzat nyolcadik szakasza súlyos zavargások esetén jogot ad az egyetemi tanácsnak egy, vagy több kollégiumnak időleges felfüggesztésére. Amennyiben a kollégiumok felfüggesztésének az ideje a harminc napot meghaladja, az intézkedést a közoktatásügyi miniszternek kell jóváhagynia. Ha az egyetem falai között rendezés történik, az egyetemi tanácsnak joga van katonai és rendőri segítséget is igénybevenni a rend helyreállítására.

Egy, vagy több kollégium időleges bezárását, súlyosabb zavargás esetén az egyetemi tanács előterjesztésére a közoktatásügyi miniszter rendeli el. Az egyetem rövid időre való bezárását csak közoktatásügyi miniszter rendelheti el.

A szabályrendelet végül — mint azt már tegnap jelentettük — az egyetemi diákegyesületek ellenőrzéséről intézkedik.

PALESZTINA-MUNKA

Az épülő ország

(Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai építkezési mozgalomról kaptuk a következő újabb jelentéseket:

Tel-Avivban, ebben az állandóan építkező városban a téli idény alatt sem szünetelt az építési munka, ezalatt is negyven új épület készült el. A tavasz beálltával az építkezés még nagyobb lendülettel indult meg. Az újonnan épülő házak több több háromemeletes és művészi ízléssel épült ház is van. Az építészeti stílus kifejlődése céljából napokban megnyílt Tel-Avivban egy festészeti és építőművészeti iskola a szentpétervári művészeti akadémiát két végzett tanítványa vezetése alatt.

A haifai „Báth Gállim” tengerparti új negyedben az ünnep után újabb husz ház építését kezdték meg. A haifai építkezésre nagy jelentőségű a berlini építési vállalkozók egyesületének terve. Ugyanis az egyesület egy új városrészt akar Haifa mellett építeni, amely mintául szolgálna a többi városépítéseknek. Az egyesület egyik mérnöke már odaérkezett és munkáját megkezdte.

A tiberiási „Kirjath Samuel” negyedben harmincöt ház építése befejezéséhez közeledik. Ezek közül huszonhét a munkások szövetkezeti vállalata által készült. Tiberiásban ezek lesznek az első európai ízlésű házak. Az összes utcák két oldalára fákat ültettek. A város közelében levő Dágánia-telepen elkészült egy egyemeletes és egy kétemeletes lakóház meg egy betonistálló negyven tehén befogadására.

A felsőgalileai Ájelet-hásácharban felépült egy nagy istálló és öt családi ház, Máchnájimban egy közut, két ház, egy magtár, Tel-Cháiban négy ház és Kjar-Gileádban négy. A felsőgalileai munkálatokat mind a munkások építőszövetkezete vállalta az ICA-tól és a Munkásbank finanszírozta a vállalkozást.

Róka, kelme, szőrme festés és vegytisztítás a legszebb kivitelben a

„KRISTÁLY”-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

Maprovits F. ékszerész
Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek.

Megtartották az iparügyi kongresszust

A kormány együttműködni kíván a gyárosokkal. Dr. Groza Péter nagy beszéde

(Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az iparügyi kongresszust a kapcsolts részektől közületei képviselőinek nagy részvételével tartották meg az iparkamara székházában. A kongresszuson Cerchez elnökelt, mellette Groza Péter, dr. Farkas Mózes, Szana Zsigmond és dr. Czell Vilmos foglaltak helyet. Az ügyvezető Mircea beszámolója után dr. Groza Péter, mint az UGIR társelnöke, nagyszabású beszédet mondott. Beszédében magasabb szempontokból jelölte meg a konszolidáció útját és kifejtette, hogy amikor az új területek fejlett iparát továbbfejlesztani akarják, egyúttal az állam konszolidációjának nagy ügyét segítik elő. A kormánynak meg kell ismernie Erdély és a kapcsolts részektől természeti kincseit és embereinek akaratát, munkabírását, becsületességét és a konszolidációra való minden igyekeztét.

— Azért jövünk — ugymond — fáradhatatlanul újból és újból Bukarestbe, hogy megismerjük magunkat. A reális megismerés fogja megszüntetni a mai elhanyagoltságot.

Az általános kérdések után Groza nagy figyelem középette beszélt a kapcsolts részektől termelőinek konkrét sérelmeiről.

A beszéd után szólásra emelkedett Mircea ügyvezető elnök és közölte, hogy a kereskedelemügyi miniszter a konkrét kérdések közvetlen megtárgyalása céljából hétfőn délelőtt szívesen látná magánál az UGIR kiküldöttjeit.

Ezután elnöki beszámoló következett, amelyben a lej értékmegállapításáról volt szó. A lej megszürlődését kizárólag a termelés erősítése útján lehet elérni, stabil törvényekre és a kereskedelem megbízhatóságára van szükség, mondotta Cerchez elnök. Hangoztatta a kereskedők tömörülésének fontosságát, ugyszintén a mezőgazdasági egyesülést is, mert az iparosok egymagukban nem tudják a közgazdaság nagy és bonyodalmas problémáit megoldani. Bizonyos közgazdasági kérdésekben ezeknek a tényezőknek együtt kell dolgozniuk.

Ezután ismét Groza emelkedett szólásra. Fog lalkozott a pénzkérdéssel.

— A Banca Nationala — ugymond — a helyett, hogy 6 százalékos kölcsönrel látna el az ipart és kereskedelmet, kisebb-nagyobb pénzüntéteket ékel magá és az erdélyi pénzüntéteket közé és így áll elő az a helyzet, hogy az erdélyi pénzüntéteket a regáttól már 22 százalékkal kapják a pénz. Ez egyik fő oka az ipari válságnak és ha gyorsan nem jön segítség, ug hamarosan ott tartottuk, hogy a vállalatok nem tudják majd munkásaikat fizetni és minden következményével előtünk áll a társadalmi krízis. A Codul Muncii-ról szólva megemlíti, hogy a törvénytervezet modern jelzőszavakkal játszik. A Creditul Industrial az új területek érvényben lévő törvényei figyelembe vétele nélkül készült és ez is csak ug volt lehetséges, hogy a mi teljes meghallgatásunk nélkül csinálták a tervezetet.

Majd deklarációt olvas fel, amelyet az elnök előterjesztésével együtt a kormány elé visznek. Az előterjesztés öt főbb pontja:

1. A kormány, ha szakkérdésekben tanácsadót hív meg, előzetesen mindig az Ugirt keresse meg anélkül, hogy előzetesen kijelölne, kit óhajt személyszerint mint tanácsadót meghallgatni.
2. A készülő kormányintézkedésekről a kormány az Ugirt előzetesen tájékoztassa és előzetesen kérje ki a véleményét. A meglepetések bizalmatlanságot keltenek a kormány iránt és a vállalatokat olyan bizonytalan színbe tüntetik fel az üzleti világ előtt, hogy ezek nagy károkat okoznak.
3. A kincstár a vállalatokkal szemben fennálló adósságokat sürgősen fizesse ki.
4. Engedje meg a kormány a kész áru kivitelét.
5. A tervbe vett államellenőrzés az ipari vállalatoknál csak a fegyveres védelemmel kapcsolatos üzemekre terjedjen ki.

A szakelőadók ismertetése után szervezeti kérdéseket tárgyaltak. Másnap Erdély gyárosai megjelentek Popescu ipari vezérigazgató jelenlétében Sassa miniszternél, aki kijelentette, hogy a miniszterium eddig is kapcsolatot tartottfenn az UGIR-al és a

jövőben is együttműködni kíván vele és szeretné, ha az erdélyi ipari egyesületek központi irodájukat Bukarestbe helyeznék át. A kincstári adósságokra vonatkozóan kijelentette, hogy a kormány az ipari követeléseket ki fogja egyenlíteni és ha a Creditul Industrial nagyszabású hitelüzeme működni fog, akkor az ország ipari fellendülése is biztosítva lesz. A készáruk kivitele tekintetében az a véleménye, hogy mindenekelőtt a belső szükségletet kell fedezni. A küldöttség hétfőn délután Bratiannu Vintila pénzügyminiszternél tiszteltgett. A miniszter megígérte, hogy az iparnak segítségére lesz.

Elfogták az Apor-utcai gyujtogatót

Nyolc családot tett hajléktalanná egy részeg ember. Százötvenezer lej a kár

(Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma fejezte be a kolozsvári rendőrség a vizsgálatot az Apor-utcai nagy tűz ügyében. Hivatalos megállapítás szerint a tűz április 31-ről május elsőjére virradó éjjel félegykor keletkezett Gebefügi István gazdálkodó Apor-utca 9. szám alatti lakása szénapadlásán. Mire a veszedelmet észrevették, a tűz már átharapózott Udvari István szomszédos 10. számú házára. Csak ekkor, tehát félórás késéssel tettek jelentést a tűzoltóságnak, amely teljes felszereléssel azonnal a helyszínre sietett. De nem tudta a két ház pusztulását megakadályozni, mert nem volt víz. Két és fél óráig kellett várni, amíg a tűzcsap működni kezdett és ezalatt a tűzoltók azon fáradoztak, hogy a veszélyeztetett környékbeli házakat megvédjék a tüztől.

A kigyulladt két házból semmit sem lehetett megmenteni. Földig leégtek. A tűzoltóparancsnokság hivatalos jelentése s a szakértők megállapítása szerint a kár több mint százötvenezer lej. Ebből hetvenezer esik Gebefügi Istvánra, ötvenezer lei Udvari Istvánra és harmincezer lej özv. Nasch Tivadarné bérkocsitulajdonosnőre, akik teljesen tönkrementek. A lakók közül jelentősebb kár érte még özv. Biró Zsigmondnét, akinek négyezer lej értékű vagyona pusztult el a lángokban, míg a többieknek nem lehetett a kárt pontosan megállapítani.

Nyolc családot tett hajléktalanná a tüzvész. A tűzoltóság ugyanis kénytelen volt özv. Lukács Jánosné hadiözvegycet és két gyermekét, azonkívül Abrudán Jánost, Pop Mártont, Boros Ilkát, özv. Nasch Tivadarnét, özv. Biró Zsigmondnét és a háztulajdonosok családját kilakoltatni. Csak erélyes föllépéssel akadályozták meg, hogy a tűznek emberélet-áldozata ne legyen. A lakás nélkül maradtakat egyelőre a szomszédoknál helyezték el.

A tűz keletkezésének okát a rendőrségnek sikerült a tanuvallomások alapján megállapítani. A károsultak és a szomszédok egyöntetűen adták elő, hogy április 30-án este egy ismeretlen ember éjjeli szállást kért Gebefügi Istvánról, aki teljesítette ezt a kívánságot. Az idegen, miután a jóságot megette, aludni ment a szénapadlásra. Lefekvés előtt cigarettára gyujtott, de közben elnyomta az álmot. Az égő cigarettától gyult meg a széna. Megerősítette a gyanút az is, hogy amikor a tüzet észrevették, az idegen már nem volt a házban. A megadott személyleírás alapján a detektívek tegnap délután letartóztatták Kocián-Balogh Géza kocsi-fényező, mint az Apor-utcai tűz okozóját. A kihallgatáskor Balogh eleinte tagadni próbált, de szembesítéskor többen felismerték. Erre bevallotta, hogy tényleg ő aludt Gebefügi István szénapadlásán, de a tüzet nem ő gyujtotta. Nem emlékszik, hogy cigarettázott volna, mert előzőleg sokat ivott és épezért akart lefeküdni. A rendőrség azonban nem vehette figyelembe Balogh védekezését, mert minden jel és vallomás ellene szólt és ezért az ügy iratainak kíséretében Balogh Gézát átadták az ügyészségnek.

* Tapéták a legmodernebb és művészi kivitelben, bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Fötér 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.

Az (Bujától.) Hémozgalom amely sulnak még hogy birj ismételt fkaiktól el magasabb kilépve jogából, sz ügyében é kirá

A király rezentáns Romani el hétfőn délmann aud Dr. Filder kodónál és az uralkod állásáról és a súlyos k

Az o Az általa millió do

(Berlitol.) Német zölték a lap sautasította visszautasítá képviselője met nagykö amely a vis zék lényegét tén kijelenti a német me jóval m

amelyek alaj A lapo hirt. A franc a harmadik A kormány ülésre ültek tartásukat n hogy sem az kell válaszol elégitő. A ko hogy

a közeled A politikai kusan itelik

— A működése. nagyváradi z évi jelentéséb önzetlen emb Imre dr. töt árvaház 1922 Ez intézetben Ezért Bárdos dökköz fordul az árvaház ki háznak nyolca vétele kétszáz hatvan ezer le neveltje közü ipari pályára kiemeli dr. A helyfy Pálné árvaház adm tek részt.

— Ut váradon. A Bukarestben zésére vonat tották ki. Es séget szervez területére ter állósult és he Nagyváradho lesz, aki most Bukarestben.

A király elítéli az antiszemita mozgalmat

Az uralkodó negyvenperces kihallgatáson fogadta dr. Fildermann

(Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délután a romániai antiszemita mozgalomról olyan nyilatkozat hangzott el, amely súlyánál fogva az antiszemita mozgalomnak még azokat a vezetőit is belátásra kell hogy bírja, akiket a kormány több ízben megismételt feddő kijelentései nem tudtak szándékaiktól eltéríteni. A nyilatkozat az ország legmagasabb fórumáról, a királytól érkezik, aki kielégve az uralkodók zárkózottságának előjogából, szót emel az antiszemita mozgalom ügyében és

királyi szavával bélyegzi azt meg.

A király nyilatkozata a romániai zsidóság reprezentáns egyénisége, az Uniunea Evreilor Romani elnöke dr. Fildermann előtt történt hétfőn délután a királyi palotában, ahol Fildermann audiencián jelentkezett az uralkodónál. Dr. Fildermann negyven percig volt az uralkodónál és ez idő alatt kimerítően tájékoztatta az uralkodót az antiszemita mozgalom jelenlegi állásáról és felhívta őfelsége figyelmét azokra a súlyos károokra, amelyek az antiszemita moz-

galom miatt az országot anyagilag és erkölcsileg érik. A király figyelmesen hallgatta végig dr. Fildermann előterjesztését, majd kijelentette, hogy

az antiszemita mozgalmat elítéli és annak a reményének adott kifejezést, hogy az antiszemitizmusból származó konfliktusok rövidesen végetérnek.

A király mély sajnálatát fejezte ki az incidensek felett, amelyek eddig az antiszemita mozgalomból származtak. Végül emlékeztette Fildermann, hogy már Jasiban is a zsidók jogai mellett foglalt állást és biztosította, hogy ez a felfogása máig sem változott meg.

Fildermann dr. a kihallgatás után az Uniunea Evreilor Romani egyesületébe sietett, ahol közölte a király kijelentését a zsidóság reprezentánsaival. Az uralkodó nyilatkozata

nagy megnyugvást keltett

és az egyesületben biztosra veszik, hogy a királyi akaratot az antiszemita mozgalom valamennyi vezetője **respektálni** fogja.

Az olaszok is visszautasították a német ajánlatot

Az általános visszautasítás Berlinben kormányválságot idéz elő. Hatvanhétmillió dollár kártérítést követelnek az amerikai márkatulajdonosok a márka eséséért

(Berlin, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Németország távirati irodái hétfőn este közölték a lapokkal, hogy az olasz kormány is visszautasította Németország jóvátételi ajánlatát. A visszautasítás úgy történt, hogy az olasz kormány képviselője hétfőn délelőtt megjelent a római német nagykövetnél és átnyújtott egy jegyzéket, amely a visszautasítást tartalmazta. Az olasz jegyzék lényegében megtevel az angol válasznak, szintén kijelenti, hogy az ajánlatban csalódtak, mert a német memorandum

jóval mögötte maradt még annak az angol tervezetnek is,

amelyek alapján az ajánlatot megszövegezték.

A lapok külön kiadásban jelentették ezt a hírt. A francia és angol visszautasítás után ez a harmadik retü, amelyet a német kormány kapott. A kormány tagjai még hétfőn este rendkívüli ülésre ültek össze, hogy ezután követendő magatartásukat megbeszéljék. Az a nézet alakult ki, hogy sem az angol, sem az olasz jegyzékre nem kell válaszolni, mert egyiknek a hangja sem kielégítő. A kormány néhány tagja amellet volt, hogy

a közeledést ismét meg kell kísérelni.

A politikai pártok köreiben nagyon pesszimiztisan ítélnek meg a helyzetet. Sokan úgy gondolják,

— **A nagyváradi zsidó árvaház mult évi működése.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: A nagyváradi zsidó árvaház most tette közbe 1922. évi jelentését. A jelentés az egyesület vezetőségnek önzetlen emberbaráti munkájáról számol be. Bárdos Imre dr. főtitkár jelentésében előadja, hogy az árvaház 1922-ben huszonegy árváról gondoskodott. Az intézetben nincs is több árva számára hely. Ezért Bárdos dr. a zsidó iparosokhoz és kereskedőkhöz fordul, hogy adományaikkal tegyék lehetővé az árvaház kibővítését. Az elmúlt évben az árvaháznak nyolcszáznyolcvan tagja volt. Az egyesület bevétele kétszáznyolcvanezer, kiadása pedig százhatvanezer lejt tett ki. Az árvaház huszonegy neveltje közül tizenkilenc iskolába jár, a többi ipari pályára lépett. A főtitkári jelentés különösen kiemeli dr. Adorján Ármint, Weisz Gáborné, Mihályfi Pálné és Atlasz Lajosné érdemeit, akik az árvaház adminisztrációjában a legbugóbban vettek részt.

— **Utalványleszámitoló hivatal Nagyváradon.** A „Közgazdaság“ mai száma írja: Bukarestben a postai vezérfelügyelőségek szervezésére vonatkozó kormányrendeletet most bocsátották ki. Eszerint Nagyváradon vezérfelügyelőséget szerveznek, amely a mai postaigazgatóság területére terjed ki, kivéve Aradot, amely önálló és helyette Szolnok-Dobokát csatolták Nagyváradhoz. Vezérfelügyelő dr. Bolchis Viktor lesz, aki most veszi át a szükséges utasításokat Bukarestben. Elvesztett tehát Nagyvárad 90

kormányváltásnak kell bekövetkeznie és Cunonak át kell adnia helyét egy olyan politikus számára, aki a jóvátételi kérdést meg tudja oldani. Komoly politikuskok beismertik, hogy a Ruhr-kérdés csak akkor szanálható, ha az ajánlat olyan, amelyet az antant legalább tárgyalási alapul elfogad.

Különbőség van az egyes angol politikuskok felfogása között is. A „Westminster Gazette“ súlyos kritikát mond az angol jegyzékről és megállapítja, hogy

az angol válasz még nagyobb csalódást keltett, mint a német javaslat,

mert ennek legfontosabb részét, nevezetesen a jóvátételnek nemzetközi döntőbírósg által való megállapítását, teljesen figyelmen kívül hagyta. A lap szemére veti Curzonnak, elmulasztotta az alkalmat, hogy az angol közvéleményt közelebb hozza az amerikaihoz.

A német helyzetet súlyosbitja az állandóan feszült belpolitikai válság. Németország gazdasági politikája nagy ellenszenvet vált ki a külföldi márkatulajdonosokból, aminek legélénkebb bizonyítéka, hogy az amerikai márkatulajdonosok keresetesen indítottak Németország ellen, mert ez szándékosan lenyomta a márka kurzusát. Az amerikai márkatulajdonosok hatvanhétmillió dollár kártérítést követelnek Németországtól.

postahivatal, Szolnok-Dobokával nyert 40-et. A szervezés azonnal megkezdődik, mihielyt az új vezérfelügyelő hazaérkezik s magával hozza a kinevezéseket. A szervezéssel egyidejűleg Nagyváradon állítják fel Erdély utalványleszámitoló hivatalát, amely az utalványokon küldött és érkezett összegeket számitolja le. A hivattal nyolcvan család költözik Nagyváradra. A hivatal hatásköre egész Erdélyre kiterjed.

— **Nyolcszázmillió kulturális célokra.** Bukarestből jelentik: Hosszu betegség után vasárnap Bukarestben meghalt Jaques Elias durgazdag zsidó bankár. Tegnapi bontották fel végrendeletét, amelyből kiderült, hogy Jaques Elias rokonait kizárta az örökségből és körülbelül nyolcszázmillió lejt kitevő vagyonát román kulturális célokra hagyta. Az adomány egyrészből, a végrendelet szerint, a fővárosban nagyszabású kulturális intézmény alakítandó, amely az elhunyt apjának, Menachem Eliásnak nevére tartozik viselni. Az örökség többi része laboratóriumok és tudományos egyetemi intézmények létesítésére, egyetemi halgaték segélyezésére, a román nép általános szociális céljaira fordítandó.

— **Holnap dönt a semmitőszék Schina ügyében.** Bukarestből jelentik: A semmitőszék ma folytatja a Schina-ügy tárgyalását. A főügyész kijelentette, hogy a Trancu-Jasi-féle törvény tényleg nem alkalmazható Schina ellen, azonban a büntető törvénykönyv 181. paragrafusát kívánja alkalmaztatni. A semmitőszék holnap hirdeti ki döntését.

— **A jasi diplomagyár perének tárgyalása.** Jelentette annakidején az Uj Kelet, hogy az egyetemi és polgári hatóságok a mult évben az ország területén igen sok hamis diplomát fedeztek fel. A hamis diplomákról, amelyek közül a legtöbb ügyvédi oklevél volt, megállapították, hogy Jasiban készültek. A jasi egyetem több hivatalnokát vádolják bűnrészes-séggel, akik pénzért lepecsételt üres oklevél blankettákat adtak el tömegesen. Az előzetes vizsgálat során kiderült, hogy több neves ügyvédnek ilyen hamis oklevele volt. A jasi törvényszék — mint bukaresti tudósítónk jelenti — kezdte meg a hamis diploma-készítők perének főtárgyalását. A „Presă“ szerint Dragomirescu professzor tanu kijelentette, hogy Cuzának ebben a perben a vádlottak padján volna a helye.

— **Tiltakozás a gabona magas exportilletéke ellen.** A romániai gabonakereskedők és exportőrök országos egyesülete beadvánnyal fordult a pénzügyminisztériumhoz, melyben a gabona után megállapított huszezer lej kiviteli illeték ellen tiltakozik. Ez az illeték a legmagasabb összeg, melyet az exportált gabona megbir, azonban az utóbbi időben olyan emelések történtek, melyek a kivitelt lehetetlenné teszik. Így a CFR. vasuti díjszabását emelte, megkészszerzte a raktárdíját s ezen kívül a külföldre szállított gabonát is alávetették az egy-százalékos forgalmi adónak. Kifogásolja a memorandum azt is, hogy a kiviteli illetéket nem lehet belga frankban fizetni, jóllehet a vásárlások nagy-része belga frank alapján történt s így olyan szerzett jogról van szó, melyet elvitatni nem lehet. A gabonakereskedők és exportőrök az általános kereskedelem érdekében azt követelik, hogy bármilyen illetékvaltoztatást csak két-három hónappal a közlés után léptessenek életbe.

Rabló cigányok és járőrök harca a kötegyáni határon

Egy cigányt agyonlőttek, kettőt megsebesítettek. A többi visszazökött Magyarországra

(Arad, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn este komoly összecsapás hírért jelentették Kötegyánból. A jelentés röviden közölte, hogy egy csoport kóborcigány lopód-zott át Magyarországból és összefutott a román határőrökkel. Ennek során a járőrök fegyverüket használták. Egy cigányt lelőttek, egyet súlyosan, egyet könnyen megsebesítettek. Az Aradról kiutazott rendőri és katonai vegyes-bizottság az eset kapcsán a következőket állapította meg:

Kötegyán és a szomszédos községek környékén már napok óta történnék rablások és fosztogatások, az ottani hatóságok azonban mind-edig nem jöttek nyomára a tetteseknek. Hétfőn este egy csoport kóborcigány hatolt be Kötegyánba. Körülbelül tíz órakor jelentek meg a faluban, abban a hitben, hogy szétében nem fogja őket senki észrevenni és zavartalanul fosztogathatnak. Az egyik román járőr azonban meglátta őket és az egyiket közülük igazolásra szólította fel. A cigány erre megfutamodott, mire a katona utána kiáltott. Harmadszori felszólítás után a járőr a cigány után lőtt, aki erre lebukott. A lövésre a csoport többi tagjai is futva menekültek. A járőr ismét lőtt, mire újból ketten estek el. A többiek elszaladtak.

A katona ekkor szolgálatot teljesítő társai után indult, akikkel együtt visszament oda, ahol a figyelmeztetés történt. Itt az egyik cigány már holtan feküdt, a másik kettő még élt és kusza igyekezett az egyik árokba. Amikor a járőrök közrefogták őket, az egyik revolvért rántott elő. A katonák erre felszólították, adja át a fegyverét. A cigány nem engedelmesskedett, hanem rálőtt a járőrre. A katonák rávetették magukat a cigányra, megkötözték, székérre dobták és társával együtt bevitték a kötegyáni község házára. Egyidejűleg jelentést tettek az esetről felesles hatóságoknak Aradra. A két sebesült cigány most letartóztatásban van, a többiek visszazököttek Magyarországra. Minthogy az incidensnek kimondottan rablási jellege van, a katonai hatóságok a nyomozást teljesen a rendőrségre bízták.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Marosvásárhely az egységért

Megint egy új zsidó középiskola

(Marosvásárhely, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Marosvásárhely zsidó hitközsége most tartotta meg évi közgyűlését, melyen imponáló erővel bontakozott ki az egység gondolata. A marosvásárhelyi zsidóság az elsők között van, akik lerombolják a válaszfalakat és a közös sors jegyében együttes munkára szólítják a zsidóságot. Ez a gondolat Marosvásárhelyen már meghozta értékes gyümölcsét: a zsidó középiskolát, mely hisszük: tradícióinknak, a zsidó kultúrának erős vára lesz. A marosvásárhelyi gyűlésről tudósításunk a következőkben számol be:

Schwartz Antal elnök megnyitó szavaiban reális színekkel rajzolta meg az élő valóságot, amely minden téren vigasztalan pusztulást tár elénk. Az igazság erejével hatottak az egységbe tömörülés halaszthatatlanságáról elmondott súlyos szavak. Erre nézve a közgyűlés a következő határozatot hozta:

„A marosvásárhelyi zsidó hitközség 1928 május hó 13-án tartott közgyűlése örömmel és lelkesedéssel csatlakozik az egységes szervezet megalkotása érdekében megindított országos mozgalomhoz, mert a felekezeti nap-nap után érő jogszérelmek megszüntetésére s el nem ismert egyházi jogainak kivívására egyedül az egyetemes zsidóság közös szervezetében lát komoly biztosítékot.

A zsidóság ellen nyolc hónap óta folyó rendszeres izgatás sikereit a hívek tartós széttagoltságában és a testvértagadásban látja. Ugyancsak a testvértelenségnek tulajdonítja, hogy a zsidó iskolák és a felekezet más intézményeinek további fentartása kérdésessé vált.

Éppen ezért az a meggyőződés vezérli a közgyűlést, hogy a zsidóság ellen egységesen törő féktelen gyűlölet hadjáratát csak egy époly egységgel kiépített s époly egységes akarattól hevített zsidó front szembeállítása fogja leverhetni.

Az egységbe tömörülés szükségességének hangsúlyozása mellett követeli, hogy a megalkotandó egységes szerv általánosan a vallási természetű kérdések teljes kikapcsolásával jöjjön létre, hogy ezáltal a különböző pártárvonalak sajátos hitéleti berendezkedésének érintetlensége eleve biztosított legyen.

A közgyűlés végül kinyilatkoztatta, hogy habár a zsidó felekezetről vallott és a történelmi fejlődés alakulásából eredő felfogása eltér a Zsidó Nemzeti Szövetség politikai irányától, mert nem csatlakozik az E. ZS. N. Sz.-hez, de miután a zsidóság javát szolgáló munkát — akárki is nyújtja azt — el kell fogadni, nem utasítja vissza a szövetség kezdeményezését és mindig hálával fog gondolni azokra — akárki is legyenek azok —, akik az egyetemes szervezet művét a mostani tizenkettedik órában győzelmesen tető alá fogják hozni.

A közgyűlés azután egyhangú lelkesedéssel kimondta, hogy Marosvásárhely és környéke részére zsidó középiskolát állít fel, amelyet fokozatosan fog fejleszteni. De minthogy a nagy munka csak az összes erők közreműködésével valósítható meg, elhatározta, hogy a közös munkában való részvétel céljából megkeresést intéz a helybeli testvérhitközséghez.

Nagy hatást váltottak ki Mestitz Henrik vallomásszerű szavai, amelyek meggyőző erővel hirdették, hogy nemcsak gyermekeink, hanem az egész zsidó nemzet, egy nagy elhivatásokra kijelölt nép jövőjéről van szó, amikor a zsidó középiskola gondolata tető alá került.

A közgyűlés további során elhatározta az elemi iskola kibővítését. A közgyűlés végül köszönetet szavazott a vezetőségnek.

A Bécsben tanuló erdélyi és bánáti zsidó diákokért. Többiben megemlékeztünk már arról a leírhatatlan nyomorról, amelyben a Bécsben tanuló erdélyi és bánáti zsidó diákok szenvednek. A napokban ezek a diákok a következő megindító levelet intézték az Uj Kelet szerkesztőségéhez: „A beiratkozás ezer gondja között ismét felemeljük kérés szavunkat, ne hagyjanak elveszni bennünket! Ötven erdélyi és bánáti zsidó diákok fenyeget az a veszedelem, hogy nem iratkozhatnak be és még többet, hogy étlén pusztul Bécs utcáin. Amíg mi kétségek és remények között várakozunk, diákéletünk krónikájában ismét egy szomorú fej-

zet: W. M. harmadéves medikus az átszenvedett tél után a nélkülözésektől súlyosan megbetegedett. Mi sajnós nem segíthetünk rajta, nézzük tehetetlenül kinjait, — mert nincsen pénzünk. Az erdélyi és bánáti zsidó társadalomtól várjuk, hogy kiragad bennünket szomorú helyzetünkből. Segítségnek rajtunk, mentsetek meg, teremtsetek meg a lehetőséget, hogy folytathassuk tanulmányainkat.“ A Bécsben tanuló erdélyi és bánáti zsidó diákok megindító levele bizonyára nem fogja eltéveszteni hatását. A dr. Eisler főrabbi vezetése alatt megalakult Központi Segítőbizottság nagy propagandát fejt ki a nyomorgó diákok érdekében. A bizottsághoz újabban a következő adományok érkeztek: Egy választott bírósági honorárium dr. Eisler Mátyás 1500 lej, Gombos Benőné 200, Hirschfeld Sándor 2000 lej.

Keren Hajjeszód-bizottság alakult Dé- sen. A Zs. N. Sz. dési csoportja május 13-án népes gyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya a Keren Hajjeszód volt. Előadók Infeld Zwi és Carlan Peretz, az erdélyrészi iroda kiküldöttjei voltak, akiknek előadását a nagyszámu hallgatóság tetszéssel fogadta. Az ülés után megalakult a Keren Hajjeszód helyi bizottsága, melynek tagjai: Dux Móritz (elnök), Farkas Dávid, Goldenberg Miklós, Hirsch Ábrahám, Hirsch Samu, Holländer Hersch, Löwy József (titkár) és Rosenzweig M. Jehuda (pénztáros) lettek. A gyűlésen jelen voltak azonnal jelentékeny összeget kitevő jegyzéseket eszközölték.

A mai valutapiac

Szilárdult a márka. Belföldön javul, Zürichben gyengül a magyar korona. Lányhulnak a nyugati devizák

(Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német márka a tegnapi hausse után ma Zürichben megszilárdult. A megszilárdulást azonban nem tartják tartósnak, így az árfolyama belföldön kereslet hiányában nem emelkedett. A magyar korona Zürichben fél pontot gyengült. Ennek ellenére belföldön a kínálat megszűnése következtében javult. Egy lejért a legutóbbi 35-50-nel szemben ma 34-ét fizetnek. A nyugati devizák ma is estek a belföldön. A francia frank állandóan javul. Zürichben már elérte a 36-80-as árfolyamot.

Irányzat: Márkában esés, nyugati devizákban lanyhulás.

Május 15-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt: 3300—3400 magyar koronát, 21000—21500 német márkát, 0-47—0-47 1/2 dollárt, 33800—34000 osztrák koronát, 9-87—9-89 olasz lírát, 7-21—7-22 francia frankot, 2-71—2-72 svájci frankot.

Valutapiac május 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1372, London 962, Newyork 208 1/2, Róma 1010, Zürich 3760, Prága 625, Bécs 29-80, Budapest 4.—, Berlin 49.

Bukarest. Valuták: Márka 75—80, léva 150—160, török lira 140—150, font sterling 970—975, francia frank 1400—1405, svájci frank 3800—3825, lira 1010—1020, drachma 260—270, dinár 205—210, dollár 209—209 1/2, napoleon 780—800, osztrák korona 30—30 1/2, magyar korona 380—385, cseh korona 618—620, lengyel márka 50—55.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 125—127 1/2, Newyork 554 1/2—554, London 2567—2565 1/2, Páris 3680—3685, Milano 2715—2731 3/4, Prága 1648—1648, Budapest 10—10, Belgrád 557 1/2—575, Bukarest —, Varsó 116—116, Bécs 78—78, Bécs lebélyezett 78 1/2—78 1/2.

Berlin. Nyitás: Róma 2210, London 207000, Newyork 44750, Páris 2960, Zürich 8100, Prága 1330.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Márka 11-50—13-50, dollár 5235—5405, lira 255—265, szokol 155 1/2—165 1/2, lej 26 1/2—28.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-T.
CLUJ—KOLOSZVAR, PIATA UNIRII (VOLT FOTER) 20 SZ.

elvállal a külföld bármely piacára kifizetéseket napi vagy fix áron, vásárol devizát és effektív valutát a legelőnyösebb feltételek mellett

Aláírják a román-jugoszláv defenzív szerződést

Belgrád, május 15. Románia és Jugoszlávia között legközelebb aláírják a defenzív szövetségi szerződést.

Sport kötött- szövezt Aruház

aradi kötő és kötött-szöveggyár leruhata

Kötött kabátok, svetterek, kötött ruhák, harisnya és keztyű eredeti gyári árban
o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Budapest

Berlin

GYERMEK ÉS SPORT-
KOCSEK NAGY KÉSZ-
LET MIATT MÉLYEN
LESZÁLLITOTT ÁRBAN

FISCHER ALBERT ÉS TÁRSA

CLUJ, CALEA REGELE
FERDINAND
61

Berlin

Budapest

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitéző

öltönyök,
felöltők,

fiuruhák,

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Fötér 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

H
Az Uj Kelet az e
napilapja.
Az Uj Kelet cikke
jelölésével
Előfizetési árak:
félévre 240
Felelős szerkesztő
— Mária
restből jelentik
hazaérkezik Jug
— Elutaz
Rómából jelen
zott az olasz f
— A pé
ből jelentik: P
a parlament el
megvitatni. Val
hitelről, az ír
részvénykibocsá
— Lemo
jelentik: A litv
— Az e
szövetség elő
rul jelentése sz
sajtítások ügy
ny határozott,
napirendjére tá
— A bu
Bukarestből jel
alkalmából az
meltatja Jászi
mában Jászi el
tikai pályafutás
vota ama kevés
a nemzetiségek
a lap — fel k
Jászi Oszkár m
veral“ — „L
— A v
Megirtuk, hog
cióban takaré
kat akar végre
nál kezdődött
Annakidején a
elhelyezésére t
lök abban a h
kerül sor. Teg
hivatali tisztvi
nek értelmében
lektál szolgál
együttesen já
ígerte, hogy é
igyekezni fog
— Átcs
társulatot. I
Habima-társu
berg, a kitéző
asszony és I
Helyükbe, uj
igazgatósa.
vásárhelyen
— Hébr
tanfolyamok
az órák meg
delután 6 ó
Eötvös-u.) 8.
— Nag
ványkifizetés
tudósítók: C
utjában ma N
elrendelte, h
származó ös
sére és az ut
— Az
restből jelent
vénytervezete
váltásokat
vonatkozólag
delkezést, ho
jegyzést viss
tervezetben
kibocsátásokr
állam az uj
Banca Nation
rész venni.
kompetens e
véve a csato
szolgáltatási

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévre 130 lei, félévre 240 lei, egész évre 450 lei.
Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

— **Mária királyné hazaérkezett.** Bukarestből jelentik: Mária királyné helnap, szerdán hazaérkezik Jugoszláviából.

— **Elutazott Rómából az angol királyi pár.** Rómából jelentik: Az angol királyi pár elutazott az olasz fővárosból.

— **A pénteki minisztertanács.** Bukarestből jelentik: Pénteken minisztertanács lesz, amely a parlament elé kerülő törvényjavaslatokat fogja megvitatni. Valószínűleg tárgyalásra kerül az ipari hitelről, az irói jogról, a spekulációról és a resicai részvénykibocsátásról szóló törvényjavaslat.

— **Lemondott a litván kormány.** Rigából jelentik: A litván kormány beadta lemondását.

— **Az erdélyi kisajátítások ügye a népszövetség előtt.** Bukarestből jelentik: Az Adeverul jelentése szerint a népszövetség az erdélyi kisajátítások ügyében felterjesztett magyar kérésekre úgy határozott, hogy az ügyet a jövő télészak napirendjére tűzi ki.

— **A bukaresti sajtó Jászi Oszkáról.** Bukarestből jelentik: Jászi Oszkár bukaresti utja alkalmából az ellenzéki sajtó igen meleg hangon méltatja Jászi érdemeit. A „Dimineata” mai számában Jászi életrajzi adatait közli és vázolja politikai pályafutását. Megemlékszik, hogy Jászi egyike volt ama kevés magyar politikuskak, aki megértette a nemzetiségek kívánságait. A kormánynak — írja a lap — fel kell venni az összeköttetést Jászival. Jászi Oszkár ma hosszabb látogatást tett az „Adeverul” és a „Lupta” szerkesztőségében.

— **A városi tisztviselők elbocsátása.** Megirtuk, hogy a kormány a városi adminisztrációban takarékosági okokból személyzeti redukciókat akar végrehajtani. Elsősorban az adóhivataloknál kezdődött volna meg a tisztviselők elbocsátása. Annakidején a tanács az elbocsátandó tisztviselők elhelyezésére tervezeteket dolgozott ki és e tisztviselők abban a hitben éltek, hogy elbocsátásra nem kerül sor. Tegnapi azonban váratlanul tizenöt adóhivatali tisztviselőt elbocsátólevelet kapott, amelynek értelmében a város június elsején tul nem reflektál szolgáltatukra. Az elbocsátott tisztviselők együttesen járultak a polgármester elé, aki megígérte, hogy érdekükben minden lehetőséget elkövet és igyekezni fog őket más hivatalokba juttatni.

— **Átcsoportosítják a Habima színtársulatot.** Déváról jelentik: A Stramer-féle Habima-társulat átcsoportosítás előtt áll. Waldberg, a kitűnő fiatal komikus, Weinbergné asszony és Itzkovits megváltak a társulattól. Helyükbe új kiváló erőket szerzödtet a Habima igazgatósága. A társulat május 19-én Marosvásárhelyen kezdi meg működését.

— **Héber különbözeti vizgára előkészítő tanfolyamokra beiratkozott helybeli tanulók** az órák megbeszélése végett jelentkezzenek ma délután 6 órakor a Strada Berthelot (volt Eötvös-u.) 8. szám alatti iskolában.

— **Nagyváradon megszüntetik az utalványkifizetési zavarokat.** Nagyváradról jelentik: Cerechez királyi postafelügyelő, ellenőrző útjában ma Nagyváradra érkezett. A postafelügyelő elrendelte, hogy a postatalványok befizetéséből származó összegeket legelőször a tisztviselők fizetésére és az utalványkifizetések céljára használják fel.

— **Az ipari hitel törvénytervezete.** Bukarestből jelentik: Az új iparhitelintézetéről szóló törvénytervezeten a parlamenti szakbizottság az alábbi változásokat eszközölte: 1. Az első kibocsátásra vonatkozólag a bizottság pótlólag felveszi azt a rendelkezést, hogy az igazgatóság 200 millióon felüli jegyzést visszatarthat eltérően az eredeti törvénytervezetben stipulált határozatoktól. 2. Az egyes kibocsátásokra vonatkozólag elhatározták, hogy az állam az új kibocsátásban 20 százalék erejéig, a Banca Nationala pedig 30 százalék erejéig köteles részt venni. 3. Szabályozták a bírói eljárás esetén kompetens erdélyi hatóságok eljárását, tekintetbe véve a csatolt területeken érvényben lévő igazságszolgáltatási eljárást. 4. Az eredeti tervezetben

Offenburgban letartóztatták a svéd királyt

A badeni nagyherceget is elfogták. A francia katonai parancsnokot elmozdították állásából

Páris, május 15. A francia megszálló csapatok parancsnoksága hétfőn délután Offenburgban, a megszállás egyik városában, letartóztatta a svéd királyt és a volt badeni nagyherceget, akik Luise hercegnő temetésére a városba érkeztek. A király és a nagyherceg többórán keresztül fogvamaradtak, később azonban mindkettőjüket szabadon bocsátották.

A távirat nem jelenti, vajjon a svéd király inkognitóban tartózkodott-e Offenburgban. Bizonyosra vehető azonban, hogy a letartóztatás **csakis így történhetett.**

Páris, május 15. (Rador.) A svéd király letartóztatása miatt az offenburgi francia parancsnokot elmozdították állásától. Offenburgi jelentés szerint a királyt csak erőlyes fellépése után bocsátották szabadon.

meghatározott 5 évi időtartamot, amelynek letelte előtt az illető iparos nem kérhet póthitelt, a parlamenti bizottság 2 évre szállította le. 5. Az új iparhitelintézet igazgatóságában az iparosokat egy delegált fogja képviselni, akit a kereskedelmi- és iparminiszter fog kijelölni.

— **A husárok revízióját fogják kérni.** Közöltük, hogy a polgármester a tanáccsal és az érdekeltek megbízottaival közös megbeszélések alapján megállapodott az új husárakban. Ezerint az elsőrendű marhahus ára kilónként husz lej. A zsirt hatvanhat lejben állapították meg. A mészárosok és hentesek ipartestülete azonban az árak revízióját fogja kérni, minthogy elsőrendű marhahust az élőhus drágulása miatt képtelen ilyen árban árulni. Husz lejért csak másodrendű húst lehet kimeríteni. A zsirra vonatkozólag a mészárosoknak az az álláspontjuk, hogy ezt az árut szabadabbá kell tenni, mert különben a város zsir nélkül marad. A hatvanhat lejes zsirárak csak tévedésen alapulhatnak, minthogy ezen az áron még falun sem lehet zsirhoz jutni.

— **Az árjegyzék román nyelven függesztendő ki.** Többibben megtörtént, hogy kereskedők kifüggesztésre kötelezett árjegyzékeiket csak magyar nyelven fogalmazták meg és így függesztették ki boltjaik elé vagy kirakatukba. Az állam nyelvét elsősorban kell alkalmazni, mert a kisebbségi nyelv egyedüli használata a hatóságok részéről olybá véteik, mintha az árjegyzék nem is lenne. Előfordult többibben, hogy a román nyelv mellőzése miatt az üzletlajdosokat ötszáz vagy ezer lejjel büntették. A kereskedők ezuttal is felhívattak az árjegyzékek román szövegének első helyen való feltüntetésére.

— **Tőkeemelések és nacionalizálások** Nagyváradon. Nagyváradról jelentik tudósítók: Nagyvárad közgazdasági helyzete, dacára a súlyos viszonyoknak, igen szépen fejlődik. Legutóbbi időben igen sok vállalat alakult és több vállalat emelte jelentékonyen alaptőkéjét. Most érkezett le a kereskedelemügyi miniszter rendelete, amellyel jóváhagyta a „Funia” kendertermelő és feldolgozó vállalat megalakulását. A vállalat igazgatóságának tagjai a román társadalom vezető egyéniségei. Ezenkívül jóváhagyták az Élesdi Erdőipar nacionalizálását. A „Tipografia Libraria Româneasca” alaptőkéjét ötszáz ezer lejről másfélmillióra, a Moskovits Rt. alaptőkéjét hatmillióról tizenhatmillióra emelte fel. Nacionalizálási engedélyt kapott a szatmári Weisz-féle malomszj- és börgyár Rt., valamint a szatmári Gőzmalom Rt. is.

— **Felfüggesztették a maximális árakat** — megdrágult az élet. Nagyváradról jelentik tudósítók: Nagyváradon a drágaság napról-napra nő. A mai piaci árak már felülmúlják Erdély minden városának árait. A vendéglőkben például egy tyukleves ára: 14 lej, a sült ára 24—40—60 lej között ingadozik, fehér kávé 7 lej, a hus ára eddig 18 lejben volt maximálva, de a mészárosok akciót indítottak, hogy a hus árát 24—26 lejre emeljék fel.

— **Ki kell váltani a cselédkönyveket.** A kolozsvári rendőrség bejelentőhivatalának cselédelőnéző osztálya értesíti az érdekelteket, hogy több mint nyolcszáz új könyv van készen, amelyet pénteken és szombaton osztanak ki. Minden könyv után 11.25 leit kell fizetni. Az elmaradt ki- és bejelentéseket kedden és szerdán intézi el a bejelentőhivatal.

— **Borzalmas családi dráma Budapesten.** Budapestről jelentik: Dr. Zsombory Aladár ügyvéd, aki néhány évvel ezelőtt költözött Budapestre feleségével, Zakariás Máriával, egy kiskunhalasi gazdag földmives leányával, állandóan rossz viszonyban élt. A férfi ideges és kötekedő természete és a napirenden levő féltékenységi jelenetek

miatt az asszony elhatározta, hogy elválk férjétől. Haza is utazott szüleikhez Kiskunhalasra, honnan tegnap bátyja kíséretében Budapestre érkezett, hogy férjével anyagi ügyeit elintézzze. Mig az asszony bátyja a padlásra ment, hogy az asszony holmiját összecsomagolja, Zsombory borotvát rántott elő és elvágta felesége torkát. Az asszony vértől boritva esett össze. A férje erre saját torkát oly erővel szelte át, hogy szinte leválasztotta fejét a törzséről. Mindketten szörnyethaltak.

— **Uj gyár Dicsőszentmártonban.** Dicsőszentmártoni tudósítók jelentik: Az Auer-társaság nagyméretű gyárat épített a volt városi gázgyár területén. A gyár, amelynek címe: Fabrica Romana de Aparata Gaz si de Auer még ezévbén üzembe fog helyeztetni. A gyár, amelyben tulajdonrészt román érdekliségek foglalnak helyett, radiátorokat, gázlámpát és felszerelési cikkeket fog előállítani.

— **Házasság.** Karpf Fanny (Dicsőszentmárton) és Pollatsek Samu (Targu-Mures) jegyesek.

— **Felémelték a külföldre szóló levelek postadíját.** A postaigazgatóság rendelete következtében május 15-től a Törökországba, Oroszországba és Amerikába szóló egyszerű levelek díját hat lejre, a többi külföldi államokba küldött levelek tarifáját négy lei ötven banira emelték fel.

— **A belügyminiszter a kivándorlási ügynökök üzelmei ellen.** Bukarestből jelentik: A belügyminiszter kommunikében figyelmezteti a sajtót, hogy a délamerikai államok, különösen Santpaulo állam kivándorlásra való felhívásai és jóléte hirdető ígéreteitől óvják a közönséget.

— **Leányiskolákban nem taníthatnak férfi tanárok.** Nagyváradról jelentik: A közoktatásügyi miniszter rendeletileg értesítette a nagyváradai főigazgatóságot, hogy a jövő tanévtől kezdve leányiskolákban férfi tanárok nem taníthatnak.

— **Repülőgépszerencsétlenség hat halottal.** Párisból jelentik: Amiens közelében egy repülőgép lángboralt és lezuhant. A repülőgép hat utasa szörnyethalt.

— **Megszökött egy nyolc évre ítélt rab.** Tegnapi este két fogházór fedezete mellett a kolozsvári ügyészség az állomásra kísértetett egy foglyot, hogy a nagyenyedi börtönbe vigyék. A fegyencnek azonban, akit a törvényeszkék rablőgyilkosság miatt nemrég nyolcévi börtönre ítélt, egy óvatlan pillanatban sikerült megszöknie az örök elől és elvegyült az utasok tömegében. A rendőrség vasuti kirendeltségének erőlyes nyomozása eddig még nem járt eredménnyel.

— **Rendőrségi hírek.** Beszean Istvánné kolozsvári lakos feljelentést tett a rendőrségen a vele egy udvaron, Brassai-utca 3. szám alatt lakó Ferrariu István ellen könnyű testi sértését. Ferrariu, a feljelentés szerint, lopással gyanúsította az asszonyt és megverte. — Sulyos testisértés miatt özvegy Bisorito Lajosné feljelentette házígazdáját, a Closca-utca 7. alatt lakó Sumurdnean Vasilet, aki megverte. Menekülés közben Bisoritoné keresztülbukott egy gerendán és agrázkodást szenvedett. — Bartha Ferenc 58 éves lakatos a vasuti műhelyben dolgozott. Az egyik vagon javítása közben a kocsi falára erősített biztonsági kapocs meglazult, mire Bartha jobbkeze szorítóba került. A hatalmas vasalkatrész eltörte a munkás mutatóujját, aki ezáltal munkaképtelenné vált. A rendőrség a vizsgálatot mindahárom esetben megindította.

* **Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.**

* **Versenyhírek.** Diana sósorszesz minden vonalon győzött.

* **Brázay kölni vize a szoba levegőjét rtő leníti, tisztítja, felfrissíti. Mindenütt kapható.**

KÖZGAZDASÁG

A Nitrogéngyár és a Magyar Földgáz póre

Folyamatban van a két gyár nacionalizálása

(Dicsőszentmárton, május 15.) Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy a Nitrogéngyár beszüntette üzemét. Az üzem-beszüntetés következtében a gyár elbocsátotta ötszáz munkását. Harminc tisztviselője azonban még helyén maradt és valószínűleg nem is bocsátják el őket, minthogy a Nitrogéngyár és Magyar Földgáz Részvénytársaság közötti konfliktust alkalmasint rövidesen el fogják intézni.

A bonyodalom régebbi keletű. A Nitrogéngyárnak a Magyar Földgáz Részvénytársasággal 1916-ban kötött szerződéshez ugyanis záradék van csatolva, amely szerint a szerződést a pénzügyminiszternek még jóvá kell hagynia. Ettől függetlenül azonban a Nitrogéngyár annakidején a Magyar Földgázzal az árakra megállapodást létesített. Eszerint a gáz köbméterének egységára nyolctized fillér, ami később a pénzbevéltés alkalmával a beváltási arány szerint négyyolcad bani lett. Az általános drágaság, a béremelések és az üzemi költségek emelkedése következtében ezek az árak már nem állhattak meg és a Magyar Földgáz az összes általa táplált üzemek gázszolgáltatási árait felemelte. Így a dombóvi téglagyárnak, Medgyes városának, Bázna fürdőnek és Bázna egyházközségének is tizenöt banira emelte a gáz köbméterét. Az említett üzemek a Nitrogéngyár kivételével hosszas tárgyalások után megállapodtak ebben az árban. A Nitrogéngyár azzal érvelt, hogy a román kormány pénzügyminisztere, mint a magyar pénzügyminiszter jogutóda, még nem hagyta jóvá az 1916-ban

kötött szerződést, így tehát az árak emelése önkényes és jogtalan.

Perre került a dolog és ennek folyamán meghallgatták a szakértőket is, akiknek véleményét fölterjesztették a pénzügyminisztériumhoz. A Magyar Földgáz közben állandóan szolgáltatta a tüzelő- és világító anyagot a Nitrogéngyárnak és ilyen módon a Magyar Földgáz rt. követelése négy és félmillióra rugott. A per eldőlteig azonban a Magyar Földgáz rt.-nak, tekintve, hogy új kutatásai, munkabefektetése nagy tőkét emésztettek fel, a csőárak is drágultak és a munkabérek is emelkedtek, sűrűn pénzre volt szüksége és hajlandónak mutatkozott egyelőre másfélmilliót elszámolásra felvenni a Nitrogéngyártól. Ez azonban csak kölcsönt akart adni, ezt is csak abban az esetben, ha a Hitelbank Budapesten, amelynek érdekelttségéhez tartozik a Nitrogéngyár, ezt az összeget folyósítja.

A Magyar Földgáz a kölcsönt nem akarta elfogadni és figyelmeztette a Nitrogéngyárt, hogy abban az esetben, ha nem fizet, be fogja szüntetni a gázszolgáltatást. A figyelmeztetésnek nem volt fogantatja, mire a Magyar Földgáz Részvénytársaság fokozatosan csökkentette a gázszolgáltatást, míg végre tegnap a gáz megszünt a Nitrogéngyárban és a gépek kihűltek. A Nitrogéngyár ezáltal nem sajnálja az üzembeszünetet, minthogy vannak megfelelő készletei. A két gyár nacionalizálási folyamata még nem fejeződött be. A Magyar Földgáz a Deutsche Bank érdekelttségéhez tartozik.

gyarapítására szolgál. A Banca Nationala nem bocsát ki ennek az aranykészletnek arányában újabb bankjegyeket, azonban negyvenkémillió lejnyi újabb hitelt ad a pénzügyminisztériumnak és az államnak különböző követeléseire előlegeket nyújt.

Akció az erdélyi termény- és árutözsde felállítására. Az Erdélyi Gabonaszindikátus ma körlevelet intézett az összes termelőszindikátusokhoz, arra kérve őket, hogy minden erejükkel támogassák a termény- és gabonátözsde ügyében a Gabonaszindikátusnak újból megindított akcióját. Eredményt — ugymond a körlevél — csak úgy lehet elérni, ha Erdély és a kapcsolt részek összes gazdasági érdekképviseletai összefognak. A tervbe vett termény- és árutözsde Kolozsváron állíttassék fel, a tözsde ölelje fel mindazon árucikkeket, amelyeket a csatolt területek termelnek. Idetartoznak: a buza, rozs, árpa, zab, tengeri, lóhere, lucerna, tökmag, len, repace, mustármag, napraforgó, borsó, köles, búkköny, bab, széna, szalma, liszt és a malomipar termékei, faárúk, bor, szesz, gyapju, élőállat, sertés, szalonna, zsír, bőr és husipari melléktermékek. A Gabonaszindikátus felkéri a termelőszervezetek igazgatóit, hogy legközelebbi üléseiken foglalkozzanak az erdélyi gabona- és árutözsde ügyével, támogassák azt és határozataikról tegyenek haladéktalanul jelentést.

* Egyedüli izletes ort. konyha Szatmáron a Berkovits étterem, Városi bérpalota.

SPORT

Játszott	Nyert	Eldönt.	Veszt.	Gólarány	Pont
Haggibbor	7	3	4	—	8:2 10
Victoria	8	3	4	1	11:4 10
Universitatea	9	3	3	3	10:6 9
KAC	9	3	3	3	6:5 9
KKASE	9	2	3	4	4:6 7
CFR	9	2	3	4	5:9 7
KMTE	9	1	4	4	1:11 6

A bajnoki lista élén a Haggibbor áll jobb gólarányával, azonkívül egy mérkőzéssel kevesebbet játszott, mint a második helyezett Victoria. A listán folytatódólagosan következő egyesületek helyezése természetesen hétről-hétre változik és a vasárnap eldöntésre kerülő Victoria—CFR és KAC—KKASE mérkőzések is fontos változásokat fog-

nak előidézni a bajnokság jelenlegi állásán. Az utolsó helyezett KMTE-nek jelenlegi összeállításában igen kétségbeesítő a helyzet és minden erejét össze kell szednie, ha meg akar szabadulni a kieséstől.

Emlékoszlop az elesetteknek. Csütörtökön, május 17-én a hősök emléktünnepén, jótékonycélú barátságos mérkőzések lesznek. A bevételből az intézközöttésség díszes emlékoszlopot fog emeltetni a városi sporttelepen a háboruban elesett sportemberek emlékére.

Angol csapat Bécsben és Budapesten. Szenzációs programja lesz Bécsnek és Budapestnek vasárnap és hétfőn. A West Ham United elsőosztályú angol ligacsapat, mely bekerült az ezévi English Cup döntőbe, vasárnap Bécsben a kitűnő Hakoah-al, hétfőn pedig Budapesten az MTK—FTC—UTE csapataiból összeállított együtessel fog mérkőzni.

* **Tennisz és uszófelszerelések, tornacikkek** nagy választékban érkeztek Sugár & Co. sportruházába Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Tenniszütők hurozását és javítását vállalja. Kérjen árjegyzéket.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Sternberg Elza kiállítása

A László Jenő drogéria kirakatában néhány nap óta egy nagyon kicsi, de nagyon figyelemre-méltó iparművészi kiállítás vonta magára a nézők figyelmét. Sternberg Elza budapesti iparművész állította ki néhány ötvösmunkáját. Néhány gyűrű, néhány karkötő és néhány kollíje az egész kiállítás. Egy kicsinyke bársonydrapérián állér az egész. Messziről, a kirakatablak üvegén keresztül csak sejteni lehet a kiállított tárgyak művészi értékét. Középről kell megnézni és nagy figyelemmel a kicsiny cseccsebecéket, hogy teljes mértékben értékelni tudjuk azt a művészetet, mely egy-egy filigrán kidolgozású gyűrűbe is bele tudja vinni a vonalak nyugodt és gyönyörködtető harmóniáját. Különösen a gyűrűi tűnnek ki tiszta művészi ötvösmunkájukkal és ezek között is a piroskőves gyűrű és a lăpiz-azuli gyűrű valóságos remeke az ötvösmunkának. Ezek a gyűrűk, de a többi kiállított tárgyak is, már benne vannak abban a vonalban, mely a kiválóan hasznossági célokat szolgáló iparművészetből belétorkollik az önmagáért való szépet megtestesítő képzőművészetbe.

Sternberg Elza neve már évek óta jóhángású név a budapesti és bécsi művészi körökben. A László-drogériában kiállított tárgyak is már több nagyvárosi kiállításon keltettek feltűnést. Még néhány hónap előtt a pesti Ernst-muzeumban voltak kiállítva. Az összes tárgyakat szemügyre véve csak azt sajnáljuk, hogy a művész Kolozsvár műértő közönségét számban nagyon is kevésre becsülte és ehhez képest csak néhány munkáját hozta el közénk. De ami a kiállításban még a művészi értékénél is föltűnőbb, az a kiállított tárgyak szokatlan olcsó ára. Négy száz lejtől négyezer lejtig változnak az árak és legtöbbször a laikus is megállapítja, hogy a fölhasznált anyag, az ezüst és féldrágakövek, mai ára nyersen is több értékét képviselnek. Reméljük, hogy a kis kiállítás sikere rá fogja bírni a művészt, hogy hamarosan nagyméretű kiállításban mutassa be munkáit Kolozsvár közönségének. (g.)

Heti műsor

Szerda: Végállomás. (Ujdonság, másodszor. Kezdeté 8 óraker. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 131. B. Sorozat sz. 394.)

Csütörtök: Rigoletto. (Sándor Erzi vendégjátékával. Felemelt helyárrakkal. Bérletszűnetben. Kezdeté 8 óraker. Az előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 395)

Péntek: Romeo és Julia. (Nagy Ilonka föllépésével. Rendes helyárrakkal. Kezdeté 8 óraker. Napi bérlet 132. szám C. Sorozatszám 396.)

A színházi iroda hírei.

Sándor Erzi és Burián Károly. Sándor Erzi csütörtökön fog fellépni legparádásabb szerepében, a Rigoletto Ghildájában. Szombaton a Bohéméletben együtt fog föllépni Burián Károlyal. Sándor Erzi Mimit, Burián pedig Rodolpheot fogja játszani. A csütörtöki és szombati előadás iránt nagy az érdeklődés, tanácsos a jegyről előre gondoskodni.

Visszaszállítják az erdélyi bankok Budapesten lévő értékeit. Ismeretes a bankoknak az a régebbi mozgalma, hogy a csatlóság előtt Budapestre került értékek (legtöbbször magánfelek tulajdona) ismét idejussanak Erdélybe. Ez az akció egy lépéssel a megvalósulás felé jutott. A kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank nemrégiben kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy a budapesti Első Hazai Takarékpénztárnál letétbe helyezett sokmillió értékű értékeket visszaszállíthassa Erdélybe. Hosszas tárgyalások után a kormány megadta erre az engedélyt és a bank Bodor igazgató vezetése alatt két főtisztviselőjét Budapestre küldötte, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket az értékek visszahozatala ügyében.

A hadikölcsönkötvények beváltása. Belgrádból jelentik: Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia kormányai közös jegyzékben fordultak Ausztria és Magyarország kormányaihoz és felszólították, hogy a háboru alatt kibocsátott hadikölcsönök kötvényeit váltsa be, még pedig a kibocsátási értéknek megfelelően aranyparitásában, a kötvénytulajdonosok illetősége szerinti valutára átszámítva. Magyarország most válaszolt erre a jegyzékre. Válaszában kijelenti, hogy a hadikölcsönkötvények érvényességét elismeri, hajlandó aranyparitásában beváltani, de csak a jövótételi tárgyalások befejezése után lesz abban a helyzetben, hogy a visszafizetés határidejét meghatározhassa.

A budapesti árumintavásár. Megírtuk, hogy a CFR. szénhiány miatt különvonatot nem bocsáthat a budapesti mintavásárra utazók rendelkezésére. Ehelyett csütörtökön, május 17-én és a rákövetkező két napon a CFR. a Magyarország felé haladó gyorsvonathoz külön kocsikat kapcsol, melyen csakis a mintavásárra utazók jogosultak utazni. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja a mintavásárra utazókat, hogy idejében jelentkezzenek helyszámkért. A helyszámkért kellő igazolás és a budapesti kereskedelmi kamara utalványkönyvecskéje felmutatása ellenében lehet megkapni.

Az Osztrák-Magyar Bank aranykészlete és a Banca Nationala. A hivatalos lap mai száma megállapodást közöl a pénzügyminisztérium és a Banca Nationala között, mellyel az Osztrák-Magyar Bank likvidálásából Romániát illető aranykészletéről rendelkeznek. Ezek szerint az állam a Banca Nationalára cédálja az Osztrák-Magyar Bank likvidálásából reeső tizennégy millió aranylej követelését, mely összeg a bank aranykészletének

Moly megvéd

Végállomás.

Béla uj színművét, Betyár kend népszínművek egyik kerülni vasárnap éjjeltel, rendes helyén Délutáni előadás lesz vasárnap és mind a két délután tartják meg. Vasárnap Luxemburg grófját, a Hamupipkét adják Kék mazur. mazur című operát 25-ik előadás felé. este lesz, a női főszereplő A...

Egyetem-mo

minden napjára más-más mozgó. Szerdán színi. Csütörtökön utja (Párba) a végén A világhírű Ha-Ra-Nostenyitgrist fogják Uránia-mozgáson a Gyöngyhérszék a Smaragd-köves nő, királya.

Apolló-mozg

a címe annak meghszárdán és csütörtökön Pénteken és szombán színi kerülni. Vasárnapjáték.

A kolozsi színház június 1-én

Makói duett

csiraképeségű magyartételben Schwarcnák

Telefon 81.

Mindennemű ládák és szétszedett részek készit és szállit a

Sajovics és

Cluj, Strada Cern

TAC

EZÜS

CLUJ-KOLOZSVAR

volt

EZÜS

a legmagasabb

Gyárt evés

csak

Telefon 4-82. S

Radio híradás

Molykár ellen S. Eisenstädter szücsáruháza megvédi szőrmeruháit Calea Victoriei 2

Végállomás. Ma este másodszor adják Szentes Béla új színművét, a Végállomást.

Betyár kendője — éjjel. A leghíresebb népszínművek egyike, a Betyár kendője fog színerkerülni vasárnap éjjeli előadásban fél 11 órai kezdettel, rendes helyárrakkal.

Délutáni előadások. Két délutáni előadás lesz vasárnap és hétfőn a Magyar Színházban, mind a két délutáni előadást olcsó helyárrakkal tartják meg. Vasárnap délután Lehar operettjét, a Luxemburg grófját, hétfőn pedig gyermekelőadásul a Hamupipkét adják.

Kék mazur. Gyors tempóban halad a Kék mazur című operettjüdjonság első jubileuma a 25-ik előadás felé. Legközelebbi előadása vasárnap este lesz, a női főszerepben Kolbay Ildikóval.

A mozgók műsora

Egyetem-mozgó. Ennek a hétnek csaknem minden napjára más-más szenciációt hirdet az Egyetem-mozgó. Szerdán a Tűzfészek filmtragédia kerül színi. Csütörtökön a Frou-Frou, pénteken a Végzet néja (Párbaj a végzettel). Szombaton és vasárnap a hírhírű Ha-Ra-Fi állatfilmek egyik alkotását, a Nyestenyitrist fogják bemutatni.

Uránia-mozgó. Három újdonsága lesz ezen a héten az Urániának. Szerdán Dumas Sándor regénye a Gyöngyhercegnő, csütörtökön és pénteken a Smaragdköves nő, szombaton és vasárnap az Erő királya.

Apolló-mozgó. Fella, az elhagyott gyermek és a róme annak megható cirkusz drámának, amelyet szerdán és csütörtökön fog az Apolló bemutatni. Pénteken és szombaton A lelketlen szépség fog színerkerülni. Vasárnap az Alarcos leány című vígjáték.

A kolozsi sósfürdő megnyílik június 1-én Vize ép olyan jó, mint a hallei és reichenhalli fürdőké.

Makói dughagyma és uradalmak foghagyma által nemesített garantált csanaképeségű magvak kaphatók kisebb és nagyobb telken Schwarcnál Nagyvárad, Szacsvey-u. 11.

Telefon 81. **Ládagyár** Plokkhizlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnali készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron 1381
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

„TACÁMUL“
EZÜST ARUGYÁR
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Avram Iancu volt Petőfi-utca 3

Ezüstöt a legmagasabb áron vesz!
Gyárt evőeszközöket, dísz tárgyakat csak viszonteladóknak
Telefon 4-82. Sörgöncím: Tacámul Cluj

Kenderzsineget, 1381
Zsinórokat és hevedereket raktárról szállít
Zsák Zsineg
Bleier és Weisz
cég vezérképviselete:
Emanuil Salamon & Comp.
Cluj, Plata Mihai Viteazul 40 szám.

Csokoládé előnyös árban csak FAVORIT csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71 1371

Sodabicarbona 1401
M. B. angol gyártmány
Salicil
Heiden német gyártmány
Gyanta világos
francia és görög kénkö, kénvirág, raffia, rézgalic, vasgalic, naphtalin, Hunyadi János és Ferenc József keserűvíz kapható
LÉB FIVÉREK CLUJ, TELEFON 471.

Raglán
esőköpeny, öltöny
Neumann M.
1602 oégnél Cluj, Fötér

Grünwald és Steiner
Cluj, Plata Unirii 12.
Női divat-különleges segek áruháza
Tavaszi divatújdonságok:
BOEBERRY, COOVERCOOT köpenyre és kosztümre, CSIKÓS ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban 1472

ELŐ A LEGNAGYOBB FRANCIA HAJÓTÁRSASÁG
Luxusgőzösök
Newyork, Cuba, Mexico-ba stb.
Bukarest, Páris, Havre utvonalon át.
Vezérképviselet Nagyrománia részére:
ADOLF SALOMON FIA
Bukarest, strada Paris No. 14
Legnagyobb kényelem, gyors utazás, kitűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön kajüttök. Lloyd 1637 1541

Mit keres MARKOVITS BERNÁT óras- és ékszerész üzletét a nagy vashíd sarok mellett, mért már mindenki tudja, hogy legolcsóbb bevásárlási forrás órákban, ékszerben és dísz tárgyakban. Aranyat, ezüstöt, platínát és drágakövet a TÁTRÁNÁL is magasabb áron vált be. 1529

Értesítés!
Tisztelettel értesítjük a n. é. fürdőközönséget, hogy **Félixfürdő** כשר vendéglőjét új kezelésben, a nagyváradai rabbínátus által kiküldött מושינין felügyelete alatt a mai napon megnyitottuk.
5584 A Fürdőigazgatóság.
Modern kényelem! Elsőrangú konyha! Figyelmes kiszolgálás!

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Palma
Kaucsuktalp és kaucsuksarok tartósabb a legjobb bőrnél!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Eladó kertés családi ház, beköltözhető fürdőszobás lakással. Rudolf-ut 16. 5599

Egy kiváló mesterhegedű olcsón eladó. Cím a kiadóban. 5598

Ügyes és megbízható elárúsító és pénzbeszedő varrógépek részletfizetés eladására magas jutalék mellett felvétetik Burne & Co. Cluj, Unió-utca 20. 5600

Verkauferin mit guter Schrift wird gesucht. In Handarbeiten geübt wird bevorzugt. Offerte unter „Zukunft“ an die Administration. 5601

Oláhszentgyörgyön máj. 15-én orth. כשר vendéglőt nyitottam. Grün. 5593

Van szerencsém nagy érdemű közönség szíves tudomására adni, hogy a Fürstenhof vendéglőt Franzensbadban május hó 15-én megnyitottam. Elsőrangú és szigorúan köser konyhával. Tisztelettel Simon Raab, Josef Nagel vendéglős veje Wienből. 5591

Újságpapíros

63x95 cm.
nagyban
1000 ivenkint
28 kg. súlyban kapható.

Cím:

„Grafika”
Cluj, str. I. C.
Bratianu 33.

Márkné Klein Sári כשר ארטרך vendéglőjét Oláhszentgyörgyön máj. 15-én megnyitotta. 5592

Egy drb. kopirprés teljesen vasból, alig használt állapotban eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Értesitem a t. fürdőző közönséget, hogy ez idényben

Tusnádfürdőn

a „Schweitz“ villák vendéglő-helyiségében orth. כשר

éttermemet június elején megnyitom. Tisztelettel Grünfeld Mór Targu-Mures (Marosvásárhely) str. Calarasilor 92. 5546

Recsületes megtaláló

nagy jutalomban részesül, ha a szombatn, június 12-én a ligetben elveszett tárcámát és Baumzweig Ábrahám névre szóló iratokat Lloyd Express-hez Szentgyörgy-utca 4. sz. juttatja. 1468

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan tervezésén átalakított női

Kalapszalómat

Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készíthetők

Moskovits Rózsika

(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului
(v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyári áron

Citrom, Narancs

és Sardella gyűrű (ringli) olasz gyártmány érkezett nagyobb mennyiségben

LÉB FIVÉREK

Cluj, Telefon 471

Figyelem!

„BOHN”

Figyelem!

féle zsombolyat cseréppel össze nem tévesztendő bármely más gyártmányú cseréppel. A kizárólagos képviselő HOLLÄNDER MIKSA temesvári fakeskedő bírja. KÉRJEN MINTÁT ÉS ÁRAJÁNLATOT!

Bohn Téglagyár Zsombolya

FÜRESZTELEPEK, FAÁRUGYÁRAK FIGYELMÉBE

Framag gyártmányú gatterek és világ-hírű automatikus parkett-gépek, fahorgalmazó gépek, gatter-, kör-, szállag- és hasfűrészlapok, gép- és gyalukések, D. Pleiss Söhne Remscheid gyártmánya.

Minimax vezérképviselet, gépszíjak, olajok, tömítő anyagok, szerszámok, továbbá minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikkek legkiválóbb minőségben

Technika RT. Tg.-Mures
Sárosvasút: Technika Telefonszám 336

M E G N Y I L T

Dr. Blumenfeldné és Deésy Gizella

gyermek és leánykaruha szalonja

M E G N Y I L T

Strada Regina Maria (v. Deák F.-u.) 42. sz. alatt

Kész modellek és mérték utáni rendelések jutányos áron. 5522

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű üvegárak nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország

között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalatunk tudja lebonyolítani.

Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 37 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom, Oszon, Biharkeresztés, Békéscsaba, Curtici, Kötégyán, Biharpüspöki.

Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
Speciális dunai forgalom!

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

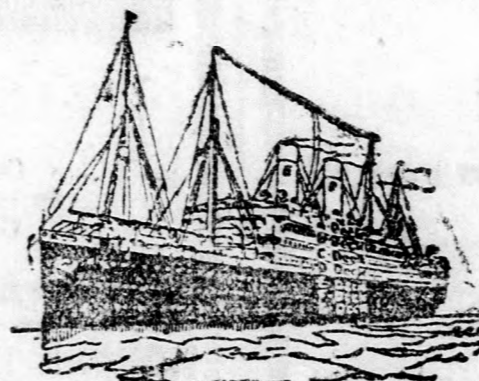
M. Embiricos & Co.

București, Strada Paris 1, Constanța direct New-York

Rendszeres félhavi hajójaratok legnagyobb tengereitől luxuszószókkal, melyek Constanța kikötőből indulnak:

„King Alexander”

luxuszószó Constanța kikötőbe érkezik június 2-án és indul június 4-én direct Newyorkba

„Constantinople”

luxuszószó érkezik július 2-án Constanța kikötőbe és indul július 4-ikén direct Newyorkba

Gyorszószóinkkal az átszállási költségek 50%-kal olcsóbbak és leiben fizetendők

III. osztályu hajójegy ára Lei 11.500

Kajóttók tartására, valamint felvilágosítások végett az egyedül szükséges amerikai vízum elnyerésére forduljon elsősorban cégünkhez.

Pontos, lelkiismeretes és érdeklődő felvilágosításokkal és prospectussal készséggel szolgálunk.

Címünket megőrizni és följegyezni kérjük.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS
Cluj, Kolozsvár
L. Pop (Brassa

Telefon: Szer
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok ki
szerkesztésén
zendők. Kézirat
adunk vis

Cluj-Kolozsva

Magyar

Szép és magyar miniszter
jelentések szerin
ban volt része
Nekünk nincs o
hiszen a diplom
ságos hangon, z
názott ajtókat mő
szó sem és a ké
nekből értesül
pedig Párisban,
lommel is szép,
nak a politikuso
nyörtü kirándulá

Csak Páris
termezzo. Bethle
oen, hogy a kül
csátott és akkor
zsidó küldöttség
kérdést, mi van
lan merészség et
gy megzavarta a
nyilván módtele
Legalább is erre
a zsidó küldöttes
anyira fel lehet
feledkezett róla,
deke. Megfelelke
aki kölcsönt akar
abad kirobb
meinek.

Mit is mon
ennyire felháborít
nulás szabadságá
döntenie, ki alka
ki nem. Erre vál
Magyarország ne
ifjak szabadon ve
mert ez új forra
feleldjék el az ur
Magyarország rés
liberalizmust tapa
ményeket élvezték
bajbajutott, egyet
és nem tesznek n
nepet és intelligen
tejezte be szellem
a numerusz klauz
érdekeinket. A
most már legalább
m Magyarországa
legazolt ország új
masra uszított sze
lában a háboju se
érek. De a magy
nem ez, nem a tá
gazdasági ujjáépül
rálódás, de elsősor
diákok ne járhas

Nem hiszük
ezzel a kijelentés
erdekében utazott.
vannak a szemei
vajjon hitelt aun
szági zsidóság és
tat Magyarország
hogy éppen a mag
a zsidóknál általa
szolgált betogadó
jól tudja, hogy azo
len célzott és amel
országai zsidóságból
ellen irányultak, b